

16 oktober 2023

1^e flitspeiling *Israël en de Palestijnse gebieden* – 16 oktober 2023

In opdracht van de NCTV

Introductie

Aanleiding

De Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid (NCTV) heeft I&O Research gevraagd een flitspeiling uit te voeren naar het beeld dat Nederlanders hebben van de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden, hoeveel zorgen ze zich maken en hoe ze de informatie omtrent de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden inschatten. I&O Research voerde hiervoor een peiling uit die liep van vrijdag 13 oktober 2023 13:00 uur tot maandag 16 oktober 2023 9:00 uur.

Uitvoering onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd onder 1.192 Nederlanders van 18 jaar en ouder, die lid zijn van het I&O Research Panel. Dit is ruim voldoende om op basis van de resultaten betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de volwassen Nederlandse bevolking. Er zijn 3.000 personen benaderd voor dit onderzoek. De respons bedraagt 40 procent.

Op de data is een weging (op randtotalen) toegepast op de achtergrondkenmerken: leeftijd, geslacht, opleiding, migratieachtergrond, stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 en regio (op basis van de Nielsen 4-indeling). De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee komen de verhoudingen in de steekproef op deze achtergrondkenmerken overeen met de werkelijke verhoudingen onder de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

- In sommige gevallen tellen percentages niet op tot het totaal of tot meer dan 100 procent. Dit komt door afrondingsverschillen.
- Bij sommige vragen konden respondenten meerdere antwoorden kiezen. Dit staat bij de uitkomsten vermeld.
- De meeste vragen zijn aan alle respondenten voorgelegd. Waar de percentagebasis anders is, is dit bij de figuur vermeld.
- In de rode kaders staan significante verschillen genoemd tussen de verschillende gebieden van Nederland: de drie grote steden (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag), het westen exclusief de drie grote steden (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht), het noorden (Groningen, Friesland en Drenthe), het oosten (Overijssel, Gelderland en Flevoland) en het zuiden (Zeeland, Noord-Brabant en Limburg).
- Ook staan er in de rode kaders significante verschillen genoemd naar stedelijkheid. Hierbij is de indeling in vijf categorieën (van zeer sterk stedelijk tot niet-stedelijk) gehanteerd volgens de definitie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (zie: [Stedelijkheid \(van een gebied\) \(cbs.nl\)](https://www.cbs.nl))

Algemene zorgen

De respondenten ontvingen een uitnodiging voor de vragenlijst met een neutrale tekst waaruit niet was af te leiden waar het onderzoek over ging.

Als eerste stelden we de volgende open vraag:

'Wanneer je denkt aan gebeurtenissen met een mogelijke invloed op de veiligheid in Nederland, waarover maak je je dan zorgen?'

Uit de antwoorden op deze vraag komen verschillende zorgen naar voren, maar het meest duidelijk zijn de zorgen over de oorlogen die momenteel gaande zijn. Zowel de oorlog tussen Oekraïne en Rusland als de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden worden veelvuldig genoemd. De toenemende polarisatie en angst voor aanslagen, zowel in Nederland als elders in de wereld komen ook veel terug.

Tot slot noemen inwoners de klimaatverandering en de gevolgen hiervan, zoals natuurrampen, overstromingen en extreem weer als iets waar zij zich zorgen over maken.

De open antwoorden zijn visueel weergegeven in een wordcloud (figuur 1). Hoe groter het woord in de wordcloud, hoe vaker dit woord door respondenten genoemd is.

Figuur 1. Wanneer je denkt aan gebeurtenissen met een mogelijke invloed op de veiligheid in Nederland, waarover maak je je dan zorgen? Basis: Alle Nederlanders n= 1.192

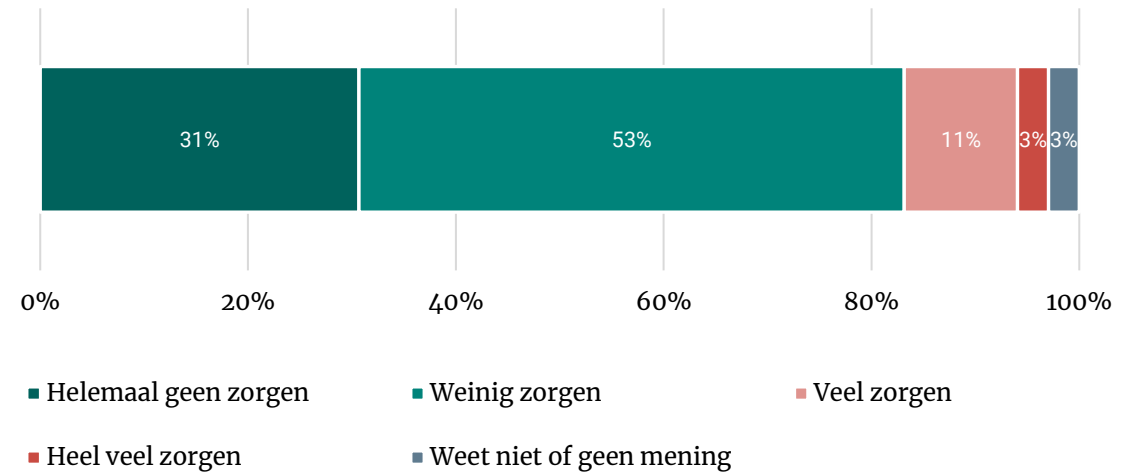
Zorgen maken

Aan Nederlanders stelden wij de vraag hoeveel zorgen zij zich maken over de veiligheid van henzelf, hun familie en/of vrienden door de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden.

De ruime meerderheid (84%) van de inwoners maakt zich geen of weinig zorgen. Drie op de tien (31%) geven aan zich helemaal geen zorgen te maken. Ruim de helft (53%) maakt zich weinig zorgen. Een tiende van de inwoners maakt zich veel zorgen (11%). Drie procent geeft aan zich heel veel zorgen te maken.

- Vier op de tien (38%) inwoners uit matig stedelijk gebied maken zich helemaal geen zorgen. Dit is hoger in vergelijking tot weinig stedelijk gebied (24%).
- Vijf procent van de inwoners van zeer stedelijk gebied maakt zich heel veel zorgen. Dit is hoger dan onder Nederlanders in weinig stedelijk gebied (1%).

Figuur 2. Hoeveel zorgen maak jij je op dit moment over de veiligheid van jezelf, je familie en/of vrienden door de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden? Basis: Alle Nederlanders n= 1.192

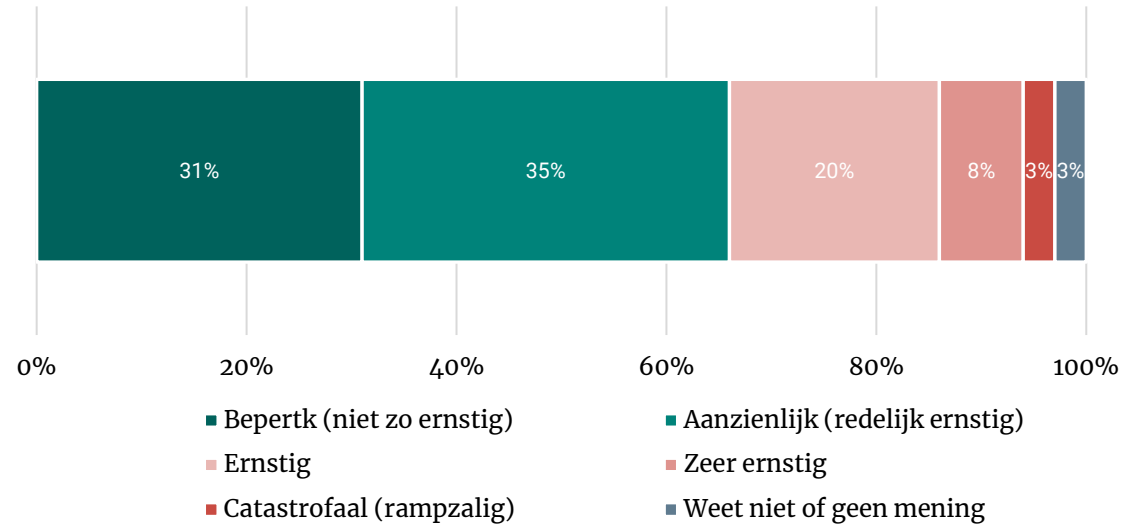

Ernst van de gebeurtenissen tussen Israël en Palestijnse gebieden

We stelden Nederlanders de vraag: Hoe ernstig zijn de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden volgens jou voor de Nederlandse samenleving?

De meerderheid (66%) van de inwoners acht de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden voor de Nederlandse samenleving beperkt (31%) of aanzienlijk (35%). Een vijfde van de Nederlanders (20%) schat de gevolgen voor de Nederlandse samenleving ernstig in. Een minderheid (11%) denkt dat de gevolgen zeer ernstig (8%) of catastrofaal (3%) zijn.

Figuur 3. Hoe ernstig zijn de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden volgens jou voor de Nederlandse samenleving? Basis: Alle Nederlanders n= 1.192

- Bijna vier op de tien inwoners uit weinig stedelijk gebied (42%) denken dat de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en Palestijnse gebieden voor de Nederlandse samenleving aanzienlijk is. Dit is hoger dan in sterk (30%) tot matig (29%) stedelijke gebieden.
- Driekwart van de inwoners van het westen (76%) vinden de gevolgen voor Nederland beperkt of aanzienlijk, beduidend hoger dan het aandeel van de drie grote steden (54%).

Waarschijnlijkheid gebeurtenissen

Nederlanders achten - van elf mogelijke gebeurtenissen - het meest waarschijnlijk dat maatschappelijke spanningen tussen bevolkingsgroepen toenemen als de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden verder verslechtert. Bijna acht op de tien (78%) zien dit als (zeer) waarschijnlijk, slechts vier procent vindt dit (zeer) onwaarschijnlijk. Drie kwart van de inwoners acht nepnieuws (75%) en onrust op straat (73%) (zeer) waarschijnlijk als gevolg van de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden.

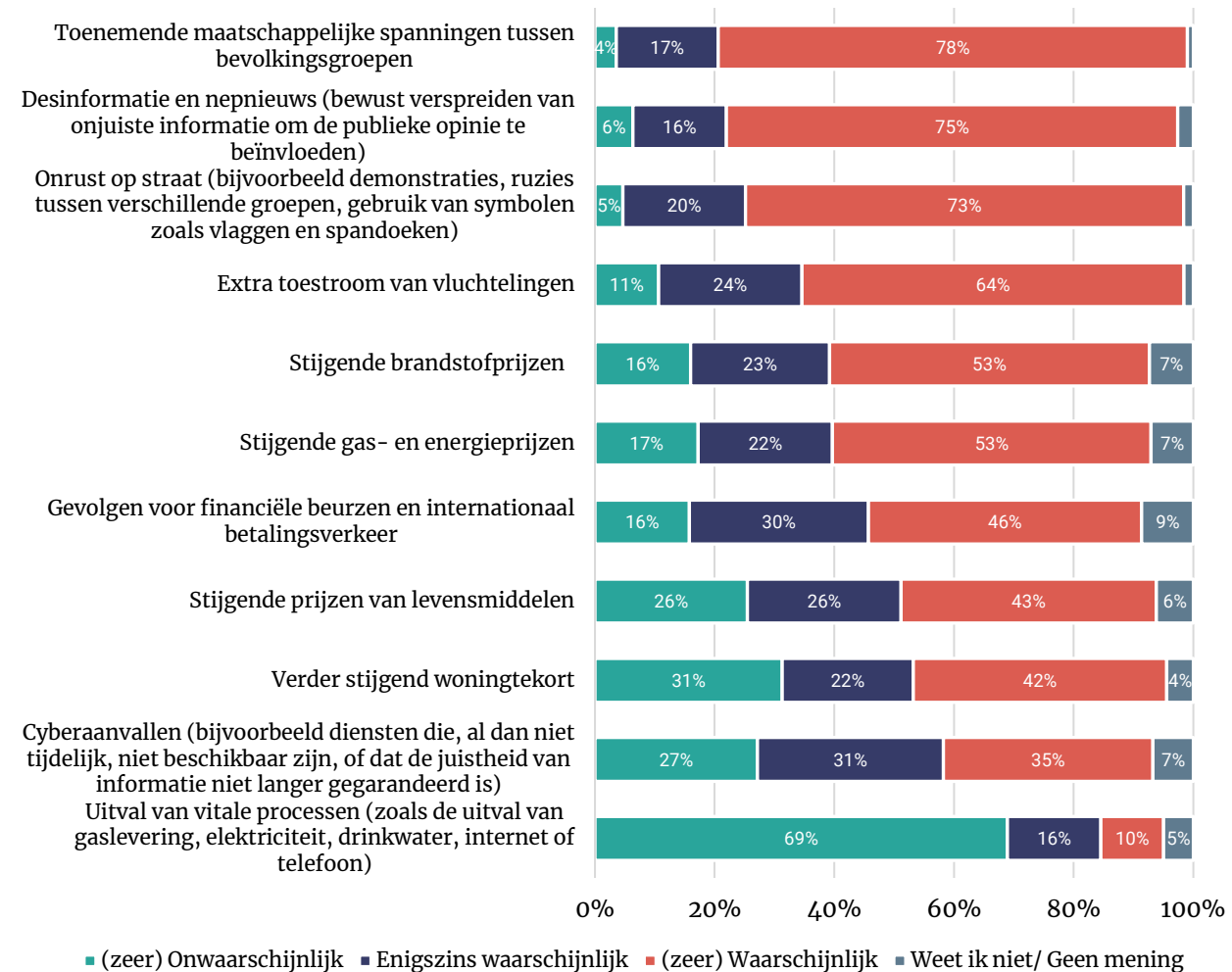
Ruim zes op de tien achten een extra toestroom van vluchtelingen als (zeer) waarschijnlijk (64%). Ongeveer de helft van de mensen denkt dat brandstofprijzen (53%) en gas- en energieprijzen (53%) stijgen en dat de situatie gevolgen heeft voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer (46%). Dit wordt gevolgd door stijgende prijzen van levensmiddelen (43%), verder stijgend woningtekort (42%) en cyberaanvallen (35%).

Nederlanders achten uitval van vitale processen het minst waarschijnlijk als gevolg van voor de Nederlandse samenleving als de situatie in Israël en Palestijnse gebieden verder verslechtert. Zeven op de tien (69%) vinden dit (zeer) onwaarschijnlijk en slechts een tiende noemt dit (zeer) waarschijnlijk.

- Ruim acht op de tien inwoners van de drie grote steden (83%) vinden het (zeer) waarschijnlijk dat er meer onrust op straat komt, als gevolg van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden, aanzienlijk hoger dan in de rest van het westen (66%) en het zuiden (67%). Beide regio's bestempelen dit vaker als enigszins waarschijnlijk (resp. 27% en 24%), beduidend hoger dan in de drie grote steden (11%).
- Twee derde van niet-stedelijk gebied acht stijgende brandstofprijzen (zeer) waarschijnlijk in Nederland. Dit is beduidend hoger dan in zeer sterk stedelijk (47%) en matig stedelijk (57%) gebied.
- Inwoners uit niet-stedelijk gebied (49%) denken vaker dan inwoners uit sterk stedelijk (33%) en matig stedelijke gebieden (28%) dat cyberaanvallen (zeer) waarschijnlijk zijn.

Figuur 4. Als de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden verder verslechtert, kan dit mogelijk gevolgen hebben voor Nederland. Kun je van de onderstaande gevolgen aangeven in hoeverre jij het waarschijnlijk acht in Nederland.

Basis: Alle Nederlanders n= 1.192

Onrust in de eigen omgeving

We stelden Nederlanders de vraag: *“Ervaar je zelf momenteel onrust in jouw omgeving als gevolg van gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden?”*

Een tiende van de Nederlanders ervaart zelf momenteel onrust in hun omgeving, negentig procent ervaart dit niet.

Inwoners die onrust ervaren, geven vooral aan bezorgd te zijn. Zij zijn bezorgd om hun Joodse vrienden in Nederland, om bekenden in Israël en de Palestijnse gebieden, en om de inwoners van Israël en de Palestijnse gebieden in het algemeen.

Ook ervaren Nederlanders veel discussies in hun omgeving, polarisatie en angst. Voor een deel is dit versterkt door de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden.

Tot slot speelt de vraag onder de inwoners wat de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden voor invloed heeft op de eigen veiligheid.

Figuur 5. Ervaar je zelf momenteel onrust in jouw omgeving als gevolg van gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden?

Basis: Alle Nederlanders n= 1.192

“Angst om familie.”

“Bezorgdheid om de inwoners en slachtoffers daar.”

“Dat er nauwelijks genuanceerd over dit onderwerp gesproken wordt”

“Ik ken mensen die in Israël wonen. Om hen maak ik mij zorgen.”

“Discussie.”

“Joodse kennissen maken zich zorgen over familie. Spanning binnen politieke partij.”

“Tweedeling tussen mensen.”

“Verdeeldheid in meningen.”

“Zorgen bij mensen die vrienden/familie hebben in Israël en de Palestijnse gebieden.”

“Bredere zorgelijkheid over verschillende oorlogen en over toenemende polarisatie.”

Reactie Rijksoverheid op gebeurtenissen Israël en Palestijnse gebieden

Wat vinden inwoners van de reactie van de Nederlandse overheid? Bijna vier op de tien inwoners (38%) vinden de berichtgeving van de overheid **niet** neutraal. Een kwart (25%) is het hier (helemaal) mee eens. Volgens hen is de berichtgeving **wel** neutraal.

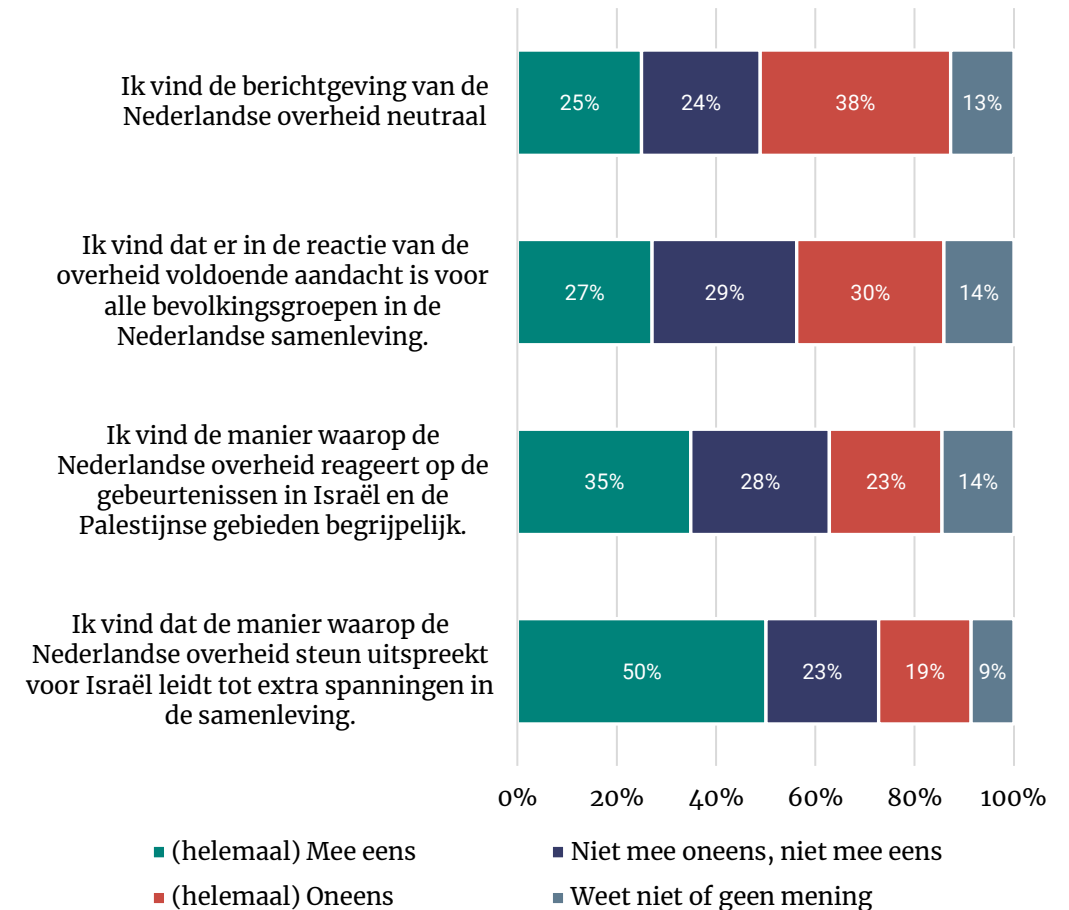
Inwoners zijn verdeeld of ze vinden dat er in de reactie van de overheid voldoende aandacht is voor alle bevolkingsgroepen in de samenleving: 30 procent is het er (helemaal) mee oneens, 27 procent is het er (helemaal) mee eens en 29 procent is het er niet mee eens en niet mee oneens.

Een kwart (23%) van de Nederlanders vindt de manier waarop de Nederlandse overheid reageert op de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden **niet** begrijpelijk, een derde (35%) heeft er **wel** begrip voor.

De helft van de Nederlanders vindt dat de manier waarop de Nederlandse overheid steun uitspreekt voor Israël leidt tot extra spanningen in de samenleving (50% (helemaal) eens met de stelling). Een vijfde (19%) is het hier **niet** mee eens en ongeveer een kwart (23%) staat hier neutraal in.

- Bijna de helft (47%) van de inwoners van de zeer stedelijke gebieden is het er niet mee eens dat de berichtgeving van de Nederlandse overheid neutraal is. Dit aandeel is hoger dan in de weinig stedelijke gebieden (32%).
- In de drie grote steden noemt de helft van de inwoners de berichtgeving van de Nederlandse overheid niet neutraal (52%). Aanzienlijk hoger dan het aandeel in het noorden (35%) en het zuiden (33%).
- In de zeer sterk stedelijke gebieden zijn vier op de tien van de inwoners het er (helemaal) mee oneens dat er in de reactie van de overheid voldoende aandacht is voor alle bevolkingsgroepen. Dit is hoger dan in de sterk stedelijke gebieden (27%) en in weinig stedelijke gebieden (22%).
- Vier op de tien Nederlanders uit sterk stedelijk gebied vinden de manier waarop de Nederlandse overheid reageert op de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden begrijpelijk, dit ligt hoger dan in zeer stedelijk gebied (30%).
- In de drie grote steden noemt een op de drie dat ze de manier waarop de Nederlandse overheid reageert, niet begrijpelijk vinden (32%), aanzienlijk hoger dan in het noorden (17%). In het noorden zijn ze het juist relatief gezien vaker (helemaal) eens met de stelling (39%), aanzienlijk hoger dan het aandeel in de drie grote steden (25%).

Figuur 6. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen?
Basis: Alle Nederlanders n= 1.192

Toelichting begrip reactie Rijksoverheid

Wij vroegen inwoners of zij toe konden lichten waarom ze de reactie van de Nederlandse overheid niet begrijpelijk vinden. Inwoners noemen dat zij het beeld te eenzijdig belicht vinden vanuit het perspectief van Israël en vinden dat er voorbij gegaan wordt aan wat er gebeurt met de Palestijnse inwoners. Hieronder is een greep uit de gegeven antwoorden te zien:

“Aan het leed van onschuldige Palestijnen wordt volledig voorbij gegaan.”

“Begrijp niet dat acties/ oorlogsmisdaden van Israël zoals waterafsluiting niet veroordeeld worden.”

“De aanleiding tot de gebeurtenissen, de jarenlang al voortdurende verdrijving van Palestijnen uit de bezette gebieden met weg bulldozeren van huizen en onteigenen van grond, de Palestijnen degraderen tot 2de rang burgers die je ongestraft kunt plaats in het door Israël ommuurde Gaza stad, werd in Nederland nooit door de overheid/regering benoemt als een probleem.”

“Eenzijdig, als een bezettende macht zich steeds onverzoenlijker opstelt, kun je verwachten dat er aan de andere kant de haat toeneemt.”

“Er bestaan voor de overheid geen Palestijnse burgers. Staan alleen maar achter Israël.”

“ Hamas is geen Palestina. Palestina verdient juist enorm veel steun als slachtoffer van Israël welke de Nederlandse overheid al jaren ontkent. Oorlog en geweld veroordeel ik ten zeerste! Israël krijgt wel steun en Palestina niet?”

Wij vroegen inwoners of zij toe konden lichten waarom ze de reactie van de Nederlandse overheid wel begrijpelijk vinden. Hieruit blijkt dat inwoners de reactie van Israël zien als zelfverdediging, dus de reactie van Israël terecht vinden, terwijl anderen noemen dat Israël een bondgenoot is van Nederland en dat het daarom logisch is dat Nederland zich daar achter schaart. Anderen vinden dat de overheid zich voldoende neutraal opstelt en ook aandacht besteed aan de daden van Israël jegens de Palestijnse inwoners.

“Aangegeven wordt dat Israël zich mag verdedigen maar, en dat vind ik heel belangrijk, water, levensmiddelen en medicijnen en andere benodigdheden niet onthouden mogen worden aan de bevolking.”

“Israël heeft westelijke banden en waar het kan moeten die banden zo goed mogelijk ondersteund worden. Israël is ook niet degene die deze oorlog gestart is.”

“Je moet de geschiedenis van Israël wel een beetje weten wil je hier iets zinnigs over zeggen. Die geschiedenis gaat heel ver terug. Wat Israël doet is niet altijd goed te keuren, maar nogmaals, als je de diepere laag er van ziet snap je waarom er zo gehandeld wordt. Ik vind dat Israël dat anders op moet lossen, maar dit is de menselijke reactie.”

“Nederland erkent Israël als bondgenoot en Hamas als terrorist, het is logisch Israël te steunen.”

“Omdat Nederland terroristische aanslagen veroordeelt.”

“Ze reageren rustig, ze repatriëren burgers, dat is belangrijk.”

“Zowel het recht op zelfverdediging door Israël als de gevolgen voor de Palestijnse bevolking in de Gazastrook bij een aanval van Israël worden door de Nederlandse overheid belicht.”

Informatievoorziening (1)

De helft van de inwoners van Nederland vindt dat de informatie vanuit de Rijksoverheid hen **niet** voldoende informeert over de mogelijke lange termijn effecten van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden voor Nederland (51%). Een op de tien vindt juist van wel (10%) en een kwart is het er niet mee eens, maar ook niet mee oneens (26%).

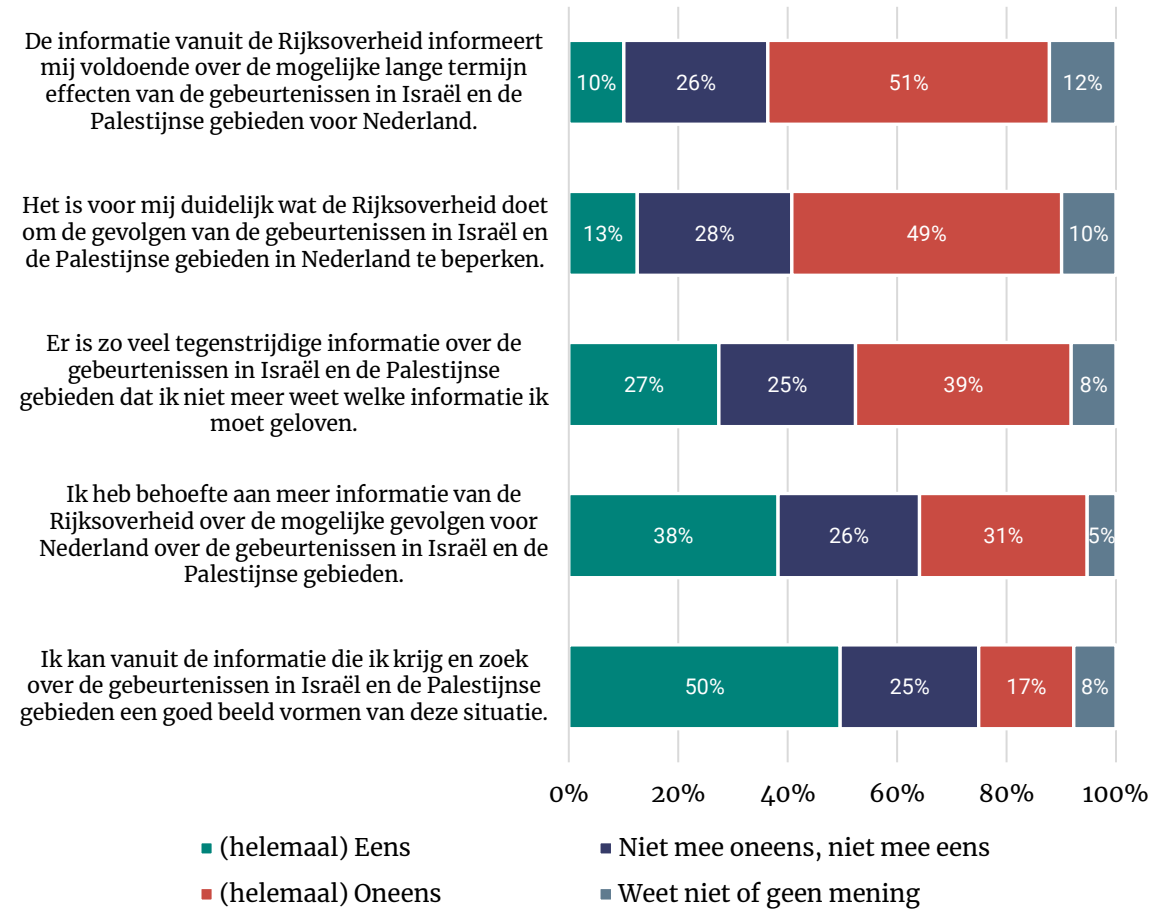
Bij de stelling 'Het is voor mij duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden in Nederland te beperken' zijn vergelijkbare verhoudingen te zien: 49 procent is het er (helemaal) mee oneens, 13 procent is het er (helemaal) mee eens en een kwart is het er niet mee eens, niet mee oneens (28%).

De helft van de inwoners (50%) is het (helemaal) eens dat ze zich vanuit de informatie die ze zoeken en krijgen een goed beeld kunnen vormen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden. Bijna een op de vijf geeft aan dat zij dit **niet** kunnen (17%).

- Bijna de helft van de inwoners van zeer stedelijk gebied (45%) vindt niet dat er veel tegenstrijdige informatie is over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden, dat ze niet meer weten welke informatie ze moeten geloven. In weinig stedelijke gebied ligt dit beduidend lager (33%).
- De helft van de inwoners van de drie grote steden (50%) en vier op de tien van het oosten (40%) zijn het er (helemaal) mee oneens, aanzienlijk hoger dan in de rest van het westen (25%).
- Bijna zes op de tien inwoners van zeer sterk stedelijke gebied (56%) vinden het niet duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden voor Nederland te beperken. In weinig stedelijke gebied ligt dit beduidend lager (41%).
- In het oosten (51%) en het zuiden (54%) van Nederland vinden meer inwoners het duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen voor Nederland te beperken dan in het noorden (39%).

Figuur 7. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen over de informatievoorziening rondom de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden?

Basis: Alle Nederlanders n= 1.192

Informatievoorziening (2)

Aan inwoners vroegen wij vervolgens of zij verder nog informatie missen over andere onderwerpen omtrent de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden. Inwoners antwoorden hier verschillend op, maar een paar algemene lijnen zijn:

- Een deel van de inwoners maakt zich zorgen over het toenemen van discriminatie, racisme en antisemitisme.
- Daarnaast zijn mensen bang dat de aandacht voor de oorlog in Oekraïne lijkt te verdwijnen.
- Ook zijn er inwoners die vinden dat er meer aandacht moet zijn voor en informatie over de gevolgen voor de inwoners van de Palestijnse gebieden. Hierbij wordt vaak ook het missen van de geschiedenis tussen Israël en de Palestijnse gebieden genoemd.
- Tot slot maken sommige inwoners zich zorgen over een nieuwe vluchtelingenstroom, terwijl zij vinden dat Nederland al vol zit.

Figuur 8. Zijn er nog andere onderwerpen omtrent de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden waarover je je zorgen maakt, maar waarover je voor jou gevoel nog informatie mist?
Basis: Alle Nederlanders n= 1.192

“Dat er onschuldige burgers omkomen.”

“Dat het escaleert. Dat er veel landen bij betrokken worden.”

“Ben bang dat er weer vluchtelingen komen ten kosten van onze eigen mensen.”

“De aandacht voor Oekraïne lijkt verdwenen, en daar spint Rusland garen bij.”

“De hele situatie is nog te onduidelijk om een gefundeerd oordeel te vellen. Terughoudendheid is voorlopig geboden, ook voor de regering. Nederland staat 100 procent achter Israël. Maar de uitzichtloze situaties rond de Palestijnen dient ook zeker benoemd te worden!”

“Groeit antisemitisme dat salonfähig wordt gemaakt zoals Wilders racisme salonfähig heeft gemaakt.”

“Objectieve informatie over het lot van gewone Palestijnen.”

“Wat speelt er nu bij de moslimbewoners in Nederland, is er reden tot zorg voor aanvallen, bommen bij Joodse scholen, wat zeggen imams vanmiddag in de moskee, waartoe roepen ze op, van die dingen.”

Vertrouwen in informatievoorziening

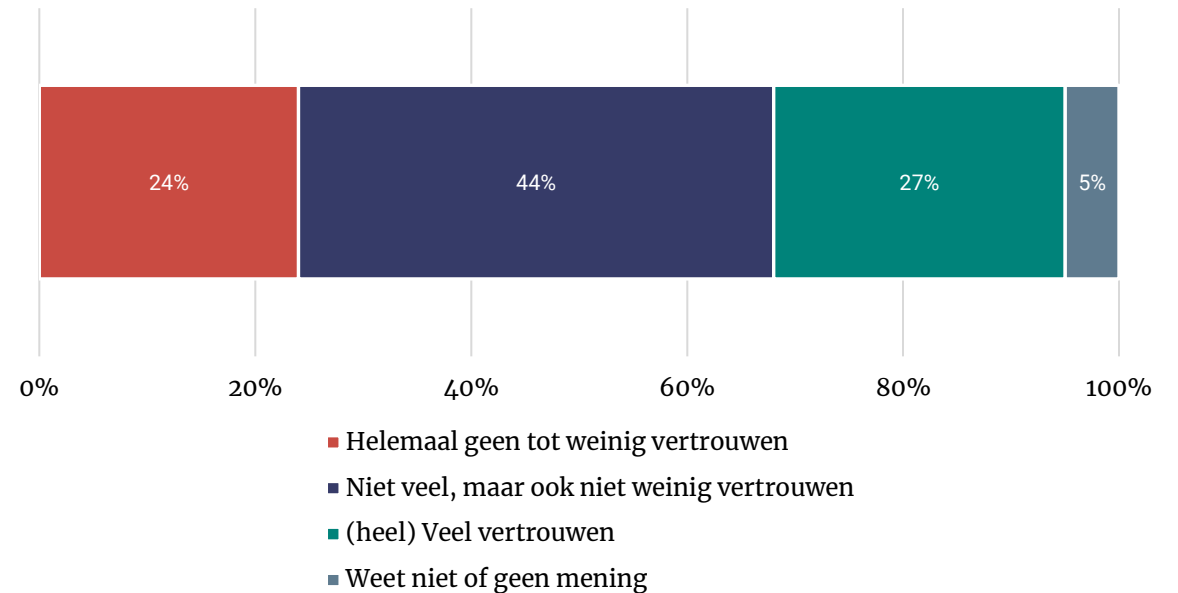
Na de vragen wat inwoners van de informatievoorziening vinden van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden, vroegen wij hoeveel vertrouwen zij hebben in de informatievoorziening van de overheid omtrent dit onderwerp.

Een kwart geeft aan helemaal geen tot weinig vertrouwen te hebben (24%), een net iets grotere groep heeft juist (heel) veel vertrouwen (27%).

Verreweg de meeste inwoners hebben niet veel, maar ook niet weinig vertrouwen in de informatievoorziening van de overheid over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden (44%).

Figuur 9. Hoeveel vertrouwen heb je in de informatievoorziening van de overheid over de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden?

Basis: Alle Nederlanders n= 1.192

Desinformatie

“Desinformatie is informatie die niet waar is of onnauwkeurig is. Desinformatie wordt verspreid om verschillende redenen. Bijvoorbeeld om geld te verdienen of om iemand, een groep mensen, een organisatie of een land te beschadigen. Zo kunnen democratische processen, zoals verkiezingen, volksgezondheid of nationale veiligheid, worden beïnvloed. Het is voor te stellen dat desinformatie ook een rol speelt in de berichtgeving rondom de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden met als doel de spanningen tussen bevolkingsgroepen in Nederland te vergroten en het conflict te beïnvloeden.”

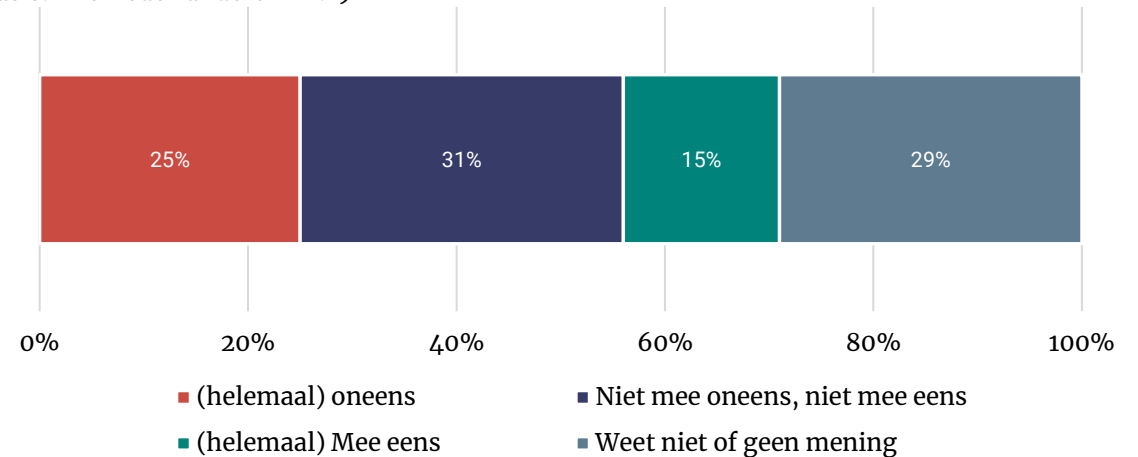
Na deze toelichting vroegen wij in hoeverre inwoners van Nederland vinden dat de overheid voldoende doet om desinformatie over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden tegen te gaan.

Een kwart van de inwoners vindt dat de Nederlandse overheid hier onvoldoende tegen doet (25%), 15 procent heeft een tegenovergestelde mening: zij vinden dat de overheid voldoende doet.

Drie op de tien zijn het er noch mee eens, noch mee oneens (31%), maar een even grote groep geeft aan het niet te weten of geen mening te hebben (29%).

Figuur 10. Ik vind dat de Nederlandse overheid voldoende doet tegen desinformatie over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden.

Basis: Alle Nederlanders n= 1.192

- Inwoners uit zeer sterk stedelijke gebied zijn het er vaker (helemaal) mee oneens dat de Nederlandse overheid voldoende doet om desinformatie tegen te gaan (38%). Onder inwoners van sterk stedelijk tot niet stedelijk gebied ligt dit met ongeveer 23 procent aanzienlijk lager. Inwoners uit sterk tot niet stedelijke gebied zijn juist relatief vaker neutraal over deze stelling (tussen de 32% en 40%). Onder inwoners van sterk stedelijke gebied ligt dit met 23 procent duidelijk lager.
- Vier op de tien inwoners van de drie grote steden zijn het (helemaal) oneens met de stelling (40%), aanzienlijk hoger in vergelijking met het noorden (19%) en het zuiden (23%).

I&O Research

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl